

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

III. ÚS 46/2021-28

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Roberta Šorla (sudca spravodajca) a sudcov Petra Straku a Martina Vernarského v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľky [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], zastúpenej advokátkou JUDr. Emíliou Korčekovou, Malacká 2/B, Pezinok, proti postupu Okresného súdu Bratislava I v konaní sp. zn. 11C/131/2006 po právoplatnosti nálezu Ústavného súdu Slovenskej republiky č. k. I. ÚS 341/2013 z 13. novembra 2013 takto

r o z h o d o l :

1. Postupom Okresného súdu Bratislava I v konaní sp. zn. 11C/131/2006 po právoplatnosti nálezu Ústavného súdu Slovenskej republiky č. k. I. ÚS 341/2013 z 13. novembra 2013 **bolo porušené** základné právo sťažovateľky na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a právo na prejednanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.
2. Sťažovateľke **priznáva** finančné zadostučinenie **1 500 eur**, ktoré **je** Okresný súd Bratislava I **povinný** zaplatiť jej do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.
3. Okresný súd Bratislava I **je povinný** nahradiť sťažovateľke trovy konania **375,24 eur** a zaplatiť ich jej právnomu zástupcovi do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.
4. Ústavnej sťažnosti vo zvyšnej časti **n e v y h o v u j e .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Sťažovateľka sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 24. januára 2020 domáha vyslovenia porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na prejednanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom okresného súdu po právoplatnosti predchádzajúceho nálezu

ústavného súdu. Okrem toho sťažovateľka žiada, aby bolo okresnému súdu prikázané konať vo veci bez zbytočných prietáhov, finančné zadosťučinenie 6 000 eur a náhradu trov konania.

II.

2. Sťažovateľka sa ako žalobkyňa v konaní domáha náhrady škody. Ústavný súd nálezom z 13. novembra 2013 vyslovil, že jej základné právo podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a právo podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom okresného súdu v tomto konaní porušené bolo, okresnému súdu prikázal konať bez zbytočných prietáhov a sťažovateľke priznal finančné zadosťučinenie 1 500 eur. Následne okresný súd nariadil pojednávanie na 25. apríl 2014, na ktorom rozhodol rozsudkom. Z dôvodu administratívnej chyby predvolanie na pojednávanie ani rozsudok neboli sťažovateľke doručené na správnu adresu. Sťažovateľka podala 4. januára 2017 sťažnosť na prietahy v konaní a skutočnosť, že vo veci bolo rozhodnuté, zistila nahliadnutím do spisu 24. januára 2017.

3. Sťažovateľka preto podala odvolanie až 9. februára 2017. Spis bol krajskému súdu predložený na rozhodnutie 19. októbra 2017, ktorý ho okresnému súdu vrátil 15. januára 2019, aby okresný súd odstránil nedostatok súvisiaci s doručovaním. Okresný súd opäť predložil spis krajskému súdu 24. júna 2019. Krajský súd rozsudok okresného súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie 8. novembra 2019. Okresný súd 10. septembra 2020 pripustil vstup intervenienta na strane žalovanej. Okresný súd nariadil pojednávanie na 5. november 2020, ktoré bolo zrušené na žiadosť sťažovateľky z dôvodu kolízie termínov pojednávaní. Ďalšie pojednávanie nariadené na 24. november 2020 bolo odročené na žiadosť sťažovateľky z dôvodu karantény. Pojednávanie nariadené na 11. február 2021 bolo pre epidemiologickú situáciu odročené na 15. apríl 2021.

III.

4. Sťažovateľka namietá, že okresný súd je aj napriek vydanému nálezu naďalej nečinný, o vec sa nestará, nekoná s urýchlením a počas celej doby konania postupuje neefektívne. Dĺžku konania považuje za neprijateľnú. Sťažovateľka uvádza, že vec je po právnej a skutkovej stránke jednoduchá a k prietahom svojim správaním neprispela.

5. Okresný súd sa k prijatej ústavnej sťažnosti vyjadril tak, že uznal nečinnosť v období od vydania rozsudku po podanie odvolania. Uviedol, že po vrátení spisu krajským súdom boli nariadené štyri pojednávania, a zastáva názor, že súd koná riadne a úkony vykonáva priebežne. Takisto poukázal na neprimerané zaťaženie súdu a problémy v jeho personálnom obsadení.

IV.

6. Účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia všeobecného súdu. K odstráneniu tohto stavu dochádza zásadne až právoplatným rozhodnutím súdu (IV. ÚS 221/04). Porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov sa skúma s ohľadom na okolnosti prípadu z pohľadu (i) právnej a faktickej zložitosti veci, (ii) správania účastníka a (iii) postupu súdu (I. ÚS 41/02). Okrem toho sa prihliada aj na význam sporu pre sťažovateľa (II. ÚS 32/02).

7. Hoci po vydaní nálezu z 13. novembra 2013 okresný súd nariadil pojednávanie a vydal rozsudok 25. apríla 2014, doručil sťažovateľke toto predvolanie a rozsudok na nesprávnu adresu. K dlhodobej nečinnosti okresného súdu spôsobenej administratívnou chybou prispela aj nečinnosť sťažovateľky. Sťažovateľka sa po vydaní nálezu nezaujímalala tri roky o ďalší priebeh konania. Až 4. januára 2017 podala na okresnom súde sťažnosť na prieťahy v konaní, nazrela do spisu 24. januára 2017 a následne podala odvolanie 9. februára 2017.

8. Okresný súd sa opätovne dopustil chyby pri predkladaní spisu odvolaciemu súdu 19. októbra 2017, keď sťažovateľke nedoručil odvolaním napadnutý rozsudok. Preto mu krajský súd spis vrátil 15. januára 2019 a po náprave okresný súd znovu predložil spis krajskému súdu na rozhodnutie o odvolaní 24. júna 2019. Krajský súd rozsudok okresného zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie 8. novembra 2019, pretože okresný súd sa prejednaním a rozhodnutím veci v neprítomnosti sťažovateľky bez jej riadneho predvolania na súdne pojednávanie dopustil procesného pochybenia majúceho za následok, že sťažovateľke znemožnil uskutočňovať jej patriace procesné práva a uvedené pochybenie nebolo možné napraviť v odvolacom konaní.

9. Takýto prístup okresného súdu je aj z ústavného hľadiska neprijateľný. Jednoduchý postup spočívajúci v doručovaní písomností a predkladanie spisu odvolaciemu súdu musí postupovať priebežne tak, aby bolo možné o odvolaní čo najskôr rozhodnúť. K tomu, že vec doteraz nebola skončená, nepochybne prispelo i správanie sťažovateľky, ktorá sa po vydaní nálezu zaujímalala o ďalší priebeh konania až v roku 2017, a takisto pandemické obdobie pri nariadovaní pojednávaní. K tomu však treba uviesť, že ak by okresný súd konal sústredene, vo veci bolo možné dospieť k rozhodnutiu omnoho skôr. Procesný postup okresného súdu nesmeroval k odstráneniu stavu právnej neistoty sťažovateľky. Preto ústavný súd podľa čl. 127 ods. 2 ústavy ústavnej sťažnosti sťažovateľky vyhovel a vyslovil, že postupom okresného súdu v napadnutom konaní bolo porušené základné právo sťažovateľky podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a právo podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

10. Čo sa týka skutočností tvrdených okresným súdom, treba uviesť, že systémové zlyhania ako personálne problémy alebo množstvo prejednávaných vecí pri správe súdnictva nemôžu byť dôvodom zmarenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov a nezbavujú Slovenskú republiku zodpovednosti za prieťahy (II. ÚS 481/2017). Účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov a ústavnej sťažnosti nie je pomenovanie príčin prieťahov v konaní alebo dospieť k záveru, či príčiny majú objektívny alebo subjektívny charakter. Dôležité je rozhodnúť o tom, či k týmto prieťahom v konaní došlo, a odstrániť právny stav neistoty sťažovateľa.

11. Nebol dôvod na to, aby bolo podľa čl. 127 ods. 2 ústavy okresnému súdu prikázané, aby vo veci konal bez zbytočných prieťahov, keďže tento príkaz bol vyjadrený už v predchádzajúcom náleze.

12. Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva boli porušené, primerané finančné zadost'učinenie. Sťažovateľka žiadala o priznanie finančného zadost'učinenia 6 000 eur. Vzhľadom na to, že aj napriek vysloveniu porušenia základných práv sťažovateľky v predchádzajúcom náleze okresný súd konal znova tak, že jeho rozsudok musel byť krajským súdom zrušený, a s ohľadom na konanie sťažovateľky, ktoré prispelo k predĺženiu sporu, bolo sťažovateľke priznané finančné zadost'učinenie 1 500 eur s tým, že v prevyšujúcej časti jej ústavnej sťažnosti vyhovené nebolo.

V.

13. Zistené porušenie základných práv sťažovateľky odôvodňuje to, aby jej okresný súd podľa § 73 ods. 3 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov nahradil trovy konania, ktoré jej vznikli právnym zastúpením. Výška náhrady bola určená podľa vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov (ďalej len „vyhláška“). Základná sadzba tarifnej odmeny za jeden úkon v roku 2020 je 177 eur. Ústavný súd priznal sťažovateľke náhradu za dva úkony právnej služby (prevzatie a príprava zastúpenia a podanie sťažnosti 2 x 177 eur), čo spolu s náhradou podľa § 16 ods. 3 vyhlášky (2 x 10,62 eur) predstavuje 375,24 eur.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 22. júna 2021

Robert Šorl
predseda senátu